

CHECKLIST

Voor ouderen ten behoeve van het
voorkomen van financieel misbruik

Geweld stopt
niet vanzelf.

0800 2000

Checklist voor ouderen ten behoeve van het voorkomen van financieel misbruik

Wat is financieel misbruik?

Financieel misbruik is het ongepast gebruik van de (financiële) bezittingen van een oudere. Voorbeelden zijn het wegnemen van geld, sieraden en goederen, maar ook extra pinnen met de bankpas van de oudere of gedwongen testamentwijziging door familieleden of bekenden van de oudere.

Doel

Deze vragenlijst is bedoeld voor ouderen en hun sociale netwerk en gaat in op de wijze waarop iemand zijn of haar financiële huishouding heeft georganiseerd. Het doel van de vragenlijst is om uw financiële zaken zo te regelen dat de kans op financieel misbruik zo klein mogelijk is.

Gebruiksaanwijzing

Print dit formulier uit en vul het in. Bespreek het vervolgens met één of twee naasten (bijv. familieleden). Berg deze papieren goed op, u kunt ze bij uw financiële papieren bewaren. Zo kan, in geval van nood, een derde zien wat de afspraken zijn rondom uw financiën. Dat is een van de manieren om financieel misbruik te voorkomen.

Praktische informatie

Naarmate mensen ouder worden, neemt hun kwetsbaarheid toe en daarmee ook de kans om slachtoffer te worden van financieel misbruik. U kunt leed zoals financieel misbruik voorkomen door nu al na te denken over hoe u wilt dat uw financiële zaken geregeld worden als u daar zelf niet meer (helemaal) toe in staat bent.

Het gaat bij de vragen niet om inzicht in inkomsten en uitgaven of bezittingen en schulden, maar juist om de wijze waarop u uw financiën heeft georganiseerd. Bijvoorbeeld: wie doet wat? En: zijn er bepaalde afspraken gemaakt. Door deze checklist worden dat soort zaken duidelijk.

De antwoorden op de vragen laten op een overzichtelijke manier zien welke zaken u wel geregeld heeft (daar waar u Ja heeft geantwoord) en welke zaken u aanvullend nog kunt regelen (daar waar u Nee heeft geantwoord).

Op basis daarvan kunt u, al dan niet in overleg met uw naasten, of de bank of een notaris, besluiten of u verdere zaken wilt of moet vastleggen om het risico op financieel misbruik te verkleinen.

Met dit document geeft u informeel weer hoe u uw financiën heeft geregeld. Er is een mogelijkheid om dit formeel vast te leggen. Dat kan bijvoorbeeld via een levenstestament. Uw notaris kan u hierover verder informeren.

Algemene tips

Pinnen

Geef uw pincode niet af!

U kunt een pinlimiet vaststellen, zodat er per pin-transactie niet meer dan het vastgestelde bedrag kan worden opgenomen.

Wanneer u toch iemand voor u wilt laten pinnen, kunt u een aparte pas aanvragen waar u (maandelijks) maar een beperkt bedrag op laat storten. Informeer bij uw bank of zij verder nog een speciaal aanbod voor ouderen hebben.

Machtigingen

Met een machtiging geeft u iemand toegang tot uw rekening, maar onder voorwaarden. Dat kan handig zijn wanneer deze persoon u ondersteunt in de administratie.

Een machtiging kunt u zonder toestemming van de gemachtigde (dat is de persoon die u heeft gemachtigd om namens u te handelen) weer ongedaan maken.

(Levens)testament

In een levenstestament kunt u opnemen wie u wilt machtigen uw financiële zaken te regelen op het moment dat u dit niet meer zelf kunt. Ook kunt u afspraken vastleggen over de controle op het beheer van uw financiën. In een levenstestament kunnen meerdere volmachten opgenomen worden, ook zaken rond o.a. medische zorg.

In een testament legt u vast wat er met uw bezittingen gebeurt na uw overlijden. Dat geeft helderheid en voorkomt discussie of gedoe.

Vragen

De vragen gaan in op drie onderwerpen; bij elke vraag kunt u het antwoord voor uzelf in de tweede kolom invullen:

- A. Zicht op inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden.**
- B. Betrokkenheid van anderen: pinnen, (internet)bankieren en doen van belastingaangiften.**
- C. Levenstestament en nalatenschap.**

A. Zicht op inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden

Heeft u een overzicht van uw inkomsten en uitgaven?	Ja / Nee
Ontvangt u toeslagen van de Belastingdienst? Bijvoorbeeld huur- en/of zorgtoeslag.	Ja / Nee
Bewaart u uw financiële administratie in één of meerdere mappen?	Ja / Nee
Heeft u bijvoorbeeld een aparte map voor uw verzekeringspapieren?	Ja / Nee
Weet u wat u per maand vrij te besteden heeft?	Ja / Nee
Heeft uw partner ook inzicht in uw financiën?	Ja / Nee

Ontvangt u een persoonsgebonden budget (PGB)?	Ja / Nee
Wie zijn uw belangrijkste zorgverleners?	
Heeft u een eigen huis?	Ja / Nee
Heeft u iemand gemachtigd uw huis te mogen verkopen als u er zelf niet meer in kunt wonen?	Ja / Nee
Zo ja, wie is hiervoor gemachtigd?	
Heeft u bank- en spaartegoeden, effecten, lijfrentepolissen, ander onroerend goed?	Ja / Nee
Heeft u leningen afgesloten?	Ja / Nee
Heeft u schulden?	Ja / Nee

B. Betrokkenheid van anderen: pinnen, (internet)bankieren en belastingaangiften

Krijgt u wel eens hulp bij uw bankzaken? Bijvoorbeeld bij het invullen van acceptgiro's en/of bij internetbankieren?	Ja / Nee
Van wie ontvangt u deze hulp?	
Geeft u uw pinpas wel eens af?	Ja / Nee
Wie beschikt er over uw pincode?	
Heeft u een en/of-rekening?	Ja / Nee
Zo ja, op wiens naam staat deze?	
Wat is de relatie met deze persoon?	
Heeft u één of meerdere personen een machtiging gegeven voor één of meerdere bankrekeningen?	Ja / Nee
Zo ja, wie is/zijn gemachtigd?	
Wat is de relatie met deze persoon/personen?	

Heeft u (een) spaarrekening(en)?	Ja / Nee
Heeft u één of meerdere personen een machtiging gegeven voor één of meerdere spaarrekeningen?	Ja / Nee
Zo ja, wie is/zijn gemachtigd?	
Wat is de relatie met deze persoon/personen?	
Betaalt u de vaste lasten (bijv. huur/hypotheek, energie, water, zorgverzekering, belastingen) via automatische incasso?	Ja / Nee
Welke betalingen gaan via automatische incasso?	
Regelt u zelf de belastingaangiften?	Ja / Nee
Zo nee, wie helpt u hierbij?	

C. Levenstestament en nalatenschap

Heeft u een <u>levenstestament</u> laten opmaken, waarin u onder andere uw financiële zaken regelt voor het geval u daartoe (tijdelijk) niet in staat bent?	Ja / Nee
Heeft u een <u>testament</u> op laten maken?	Ja / Nee
Heeft u een uitvaartpolis of spaargeld voor de uitvaart?	Ja / Nee
Indien u een uitvaartpolis heeft, bij welke uitvaartmaatschappij?	
Heeft u afspraken gemaakt met uw kinderen en/of kleinkinderen over (jaarlijkse) schenkingen?	Ja / Nee
Staan deze afspraken op papier, om latere discussies te voorkomen?	Ja / Nee
Heeft u waardevolle bezittingen?	Ja / Nee

Deze uitgave is een initiatief van:

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in samenwerking met de Brede Alliantie 'Veilig financieel ouder worden'.

Diverse organisatie werken hierin op lokaal, regionaal en landelijk niveau samen om financiële uitbuiting bij ouderen integraal aan te pakken (voorkomen, signaleren, melden en stoppen).

www.rijksoverheid.nl

april 2016